

**Ktejjeb ta' Riżorsi
għat-Tielet u r-Raba'**
Sena tal-Primarja - 3

(Riżorsi mis-sit mali.skola.edu.mt)

It-Tielet Sena - It-Taħdit

L-istudent iħares lejn l-istampi u jistaqsi tliet mistoqsijiet dwar l-istampi. L-adult iwieġeb il-mistoqsijiet li jsiru.

**Saqsi tliet
mistoqsijiet**

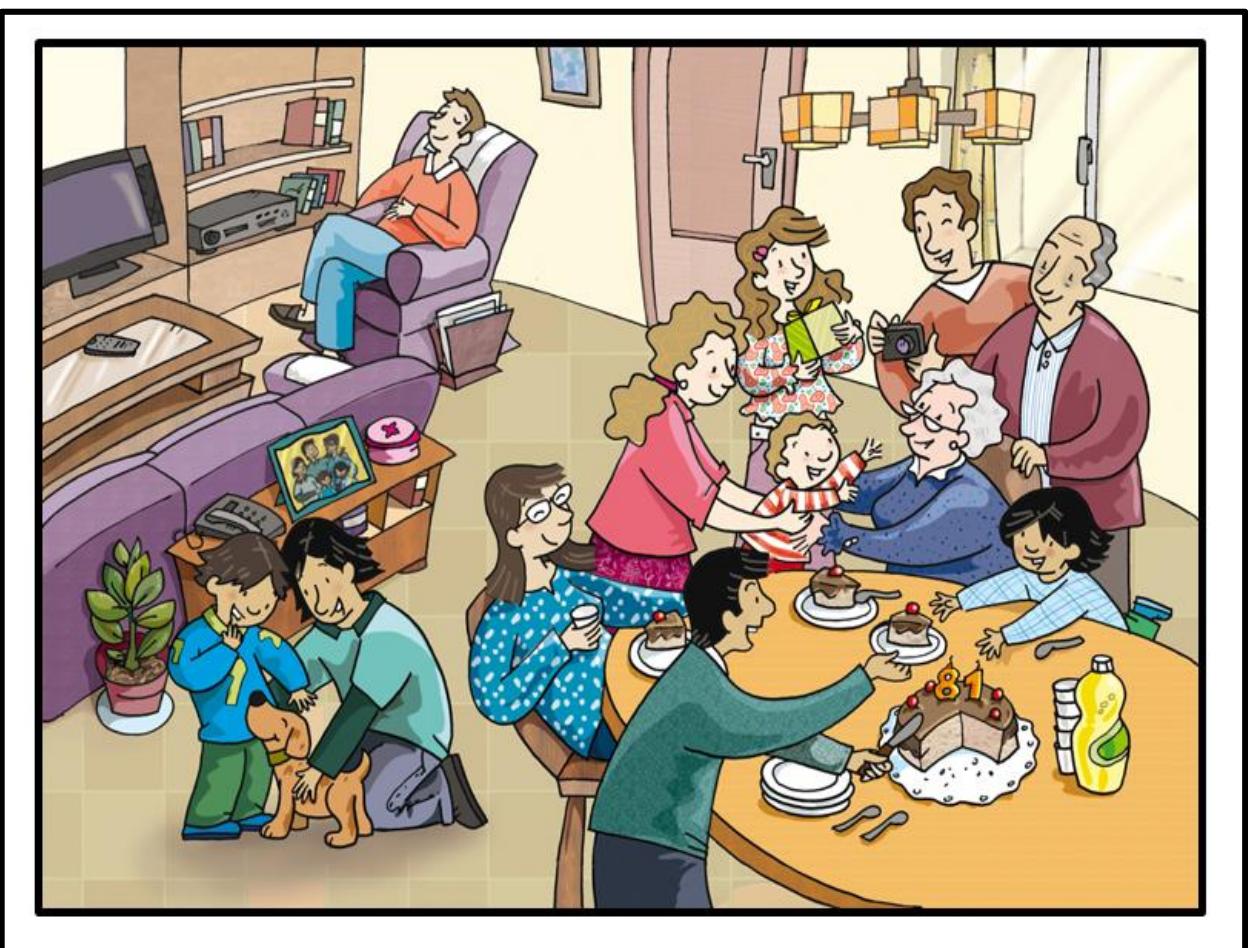

**Saqsi tliet
mistoqsijiet**

It-Tielet Sena - Il-Kitba

Il-Festin

Hares lejn I-istampa u ikteb ftit sentenzi dwarha.

It-Tielet Sena - Il-Qari u I-Grammatika

Il-passatemp t'Oliver hu l-qari. Ma tarah imkien bla ktieb f'idejh. Waqt il-brejk jippreferi joqgħod ġo rokna għall-kwiet jaqra xi ktieb dwar l-animali. (paragrafu 1)

Sħabu tal-klassi jaqbdu miegħu għax huma jħobbu jilagħbu l-logħob fuq il-kompjuter. Ftit jagħtu kas il-qari. L-iktar issa li Denver u sħabu skoprew il-logħba tad-Draguni. Iffissaw fuqha u dejjem jitkellmu fuq kemm għandhom draguni ġonna. (paragrafu 2)

Ilbieraħ l-għalliema tathom progett x'jagħmlu. Kellhom jagħżlu annimal li jgħix fil-ġungla u jagħmlu powster dwaru. Ridithom jużaw il-kotba biex isibu t-tagħrif. M'għandniex xi ngħidu, kulħadd ried joqgħod m'Oliver għal dan il-proġett! Denver, Gordon, Max u Sandro dlonk ingħaqdu m'Oliver fi grupp. (paragrafu 3)

Is-Sibt filgħodu Itaqgħu fid-dar t'Oliver. Omm Oliver ħadet pjacir li fl-aħħar binha kien ġab xi ħbieb id-dar. Denver u sħabu bdew ifittxu fil-kamra t'Oliver. Dan għaliex Oliver ma kellux biss kotba fil-librerija tiegħu. Imma l-kotba kienu wkoll taħt is-sodda, ġo kaxex tal-kartun u fuq il-ħoġor tat-tieqa. (paragrafu 4)

Oliver, Max u Gordon kitbu xi informazzjoni dwar it-tul u t-toqol tal-iljunfant. Kitbu dwar kif juža t-tromba tiegħu, dwar x'jekol u x'perikli jiľtaqa' magħħom matul ħajtu. Denver u Sandro jafu jpinġu allura żejnu l-powster bi tpinġijiet sbieħ. (paragrafu 5)

Il-powster ġie sabiħ ferm. Il-grupp t'Oliver kien kburi b'xogħlu. Grazzi għall-passatemp t'Oliver ġabu marka tajba ħafna. Barra minn hekk Denver u sħabu tgħallmu jaċċettaw lil kulħadd u ma jidħku b'ħadd. (paragrafu 6)

Eż. A: Immarka t-tweġiba t-tajba b' ✓

	Veru	Falz
1. Oliver iħobb ħafna l-qari.		
2. Il-proġett kien dwar animali li jgħixu fid-dar.		
3. Denver u Sandro jafu jipinġu ħafna.		

Eż. B: Agħmel sing taħbi it-tweġiba t-tajba:

4. Denver u sħabu jħobbu jilagħbu l-logħba:

tan-numri.
tal-aljeni.
tad-draguni.

5. Il-grupp t'Oliver kien magħmul minn:

Max, Gordon, Denver u Silvio.
Max, Gordon, Denver u Sandro.
Maria, Max, Gordon u Denver.

6. Oliver u l-grupp tiegħi ltaqqi:

s-Sibt filgħodu.
t-Tnejn filgħaxija.
s-Sibt filgħaxija.

Eż. C: Wieġeb:

7. Semmi żewġ postijiet fejn il-kotba kienu jinsabu fil-kamra t'Oliver. (paragrafu 4)

8. X'marka ġabu Oliver u l-grupp tiegħi fil-proġett? (paragrafu 6)

II-Punteggjatura- L-Ittri Kapitali:

- Naf li l-ismijiet propji tan-nies, tal-animali, tal-postijiet u tal-oġġetti jibdew b'ittra kapitali.
- Naf li l-istaġuni nibdiehom b'ittra żgħira.

Eż. D: Imla l-vojt bl-ittra nieqsa. Uža l-punteggjatura t-tajba:

Fix-__itwa kull nhar ta' __ibt Oliver imur sal-librerija ta'
__irkirkara. Il-librar jismu __uca. Ģieli jkun hemm librara oħra
minfloku li jisimha __ara. Oliver jagħżel tliet kotba sbieħ. Wara
joħroġ dawra bil-kelb tiegħu. Dan jismu __ucky. Fis-__ajf Oliver
imur aktar ta' spiss il-librerija għax ikollu aktar ċans jaqra.

II-Morfologija- II-Gens: Naf naqleb nomi mill-maskil għall-femminil
billi nžid jew nibdel l-aħħar vokali f'a fl-aħħar.

Eż. E : Imla l-vojt bil-femminil skont l-istampa:

1. Omm Oliver taħdem bħala

_____.

2. Oliver għandu

_____.

3. Oħt Oliver għandha

_____.

4.

In-_____ t'Oliver toqghod il-Furjana.

Ir-Raba' Sena - Il-Qari u l-Grammatika

Jiena Žringa. Jiena protetta bil-Liġi biex ma ninqueridx. Snin ilu t-tfal kienu jaqbdu ż-żringijiet u jeħduhom id-dar magħhom. Għalhekk konna qed ninquerdu. (paragrafu 1)

Illum ħa ngħidilkom xi ffit dwari. Jien nagħmel parti mill-familja tal-amfibji għax kapaċi nieħu n-nifs ġol-ilma u barra mill-ilma. Inqatta' ħafna mill-ħin fl-ilma iżda nitla' wkoll fuq l-art. Inħobb niekol insetti bħal dud, ħanfus, brimb u dubbien.

(paragrafu 2)

Jiena ngħix l-aktar f'għadajjar tal-ilma ħelu, f'nixxigħat u fi ġwiebi. Tista' ssibni f'postijiet bħall-Buskett, f'Wied il-Qlejgħha kif ukoll f'għadira żgħira f'Għawdex magħrufa bħala Ta' Sarraflu. Tarani biss bejn l-ewwel xita tal-ħarifa u l-bidu tar-rebbiegħha. Ma taranix fis-sajf meta l-ilma jinxef għax jien u sħabi nħaffru ħofra u ninżlu fit-tajn. Nibqgħu hemm sakemm jirtab it-tajn bl-ewwel xita tal-ħarifa. (paragrafu 3)

Jiena żring mara u nbid ħafna bajd. Dan jinżel fil-qiegħ tal-ilma. Idum hemm sa ma jfaqqas. Mill-bajda joħroġ marżepp. Dan ikun qisu ħuta forma ta' boċċa żgħira b'denb twil. Malli jikber ffit jibda jkabbar par saqajn fuq wara. Aktar tard denbu jibda jiċċien u jibdew jikbru par saqajn oħra fuq quddiem. Sadanittant jibdew jiffurmaw il-pulmuni u l-marżepp jibda jitla' f'wiċċi l-ilma biex jieħu n-nifs. Id-denb aktar tard jispiċċa u l-marżepp jitla' għall-ewwel darba fuq l-art. (paragrafu 4)

Fl-2001 Trevor Zahra pinġa stampa ta' żring li dehret fuq bolla tas-sittax-il čenteżmu tal-ewro. B'xorti ħażina illum aħna ż-żringijiet ninsabu fil-periklu li ninquerdu għax qed jinquerdu l-postijiet fejn ngħixu. (paragrafu 5)

Wiegeb.

Eż. A: Immarka t-tweġiba t-tajba b' ✓

	Veru	Falz
1. Iż-żringġ jagħmel parti mill-familja tar-rettili.		
2. Iż-żringġ jiekol il-ħanfus.		
3. Fis-sajf iż-żringġijiet ikunu moħbija fit-tajn.		
4. Iż-żringġ mara tħid bajda waħda.		

Eż. B: Poġġi l-istadji tal-iżvilupp tal-marżepp fl-ordni.

	Fl-aħħar jiċċien id-denb u jikbru par saqajn fuq quddiem.	
1	L-ewwel tfaqqas il-bajda u joħroġ il-marżepp.	
	Jibda jkabbar par saqajn fuq wara.	
	Dan ikun qisu boċċa żgħira b'denb kbir.	

Eż. C: Wiegeb skont is-silta.

5. Meta jitilgħu fil-wiċċ īż-żringġijiet? (paragrafu 3)

6. Semmi **żewġ** postijiet f'Malta fejn tista' tara ż-żringġ.
(paragrafu 3)

- a. _____
- b. _____

7. Min pinġa stampa ta' żringġ fuq bolla fl-2001? (paragrafu 5)

II-Morfoloġija – It-tipi ta' nomi – Naf ngħaqqad żewġ sentenzi sempliċi fuq l-istess tema bil-konġunzjonijiet.

Eż. D: Daħħal il-kelma t-tajba fil-vojt biex tgħaqqad sentenza m'oħra. Agħżel minn dawn:

meta

għax

u

8. Iż-żrinġijiet kienu fil-periklu li jinqerdu _____ kienu jaqbduhom it-tfal.
9. Iż-żrinġijiet tista' tarahom f'postijiet bħal ġwiebi, nixxigħat _____ għadajjar.
10. Iż-żrinġijiet joħorġu minn taħt it-tajn _____ dan jibda jirtab.

II-Morfologija – L-Aġġettivi fil-Plural – Naf nikteb l-aġġettivi pozittivi (sempliċi) fis-singular u fil-plural.

Eż. E: Ikteb dawn il-frażiġiet fil-plural.

11. għadira **żgħira** imma għadajjar _____
12. boċċa **tonda** imma boċċoċ _____
13. nixxiegħha **ċara** imma nixxigħat _____
14. ħofra **fonda** imma ħofor _____
15. denb **twil** imma dnieb _____

II-Morfoloġija – II-Konsonanti Rotob u Qawwija – Naf liema konsonanti li tixxiebah fil-ħoss fl-aħħar tal-kelma għandi nikteb billi nžid il-vokali a fuq wara.

Eż. F: Fis-silta qrajt kliem bħal bajd u denb. Tkun taf kif jispiċċa dan il-kliem billi żżid il-vokali a fuq wara.

Aqta' sing taħt it-tmiem tal-kelma t-tajjeb.

16. Iċ-ċer(v/f) hu annimal bil-qrun.
17. Kull qal(b/p) trid oħra.
18. Kilt pasta tal-lew(s/ż).
19. Dak il-kel(p/b) dejjem jinbaħ.
20. Mort għand it-tabi(p/b).
21. Itfa' ffit żebbu(ċ/ġ) maz-zalza.
22. Irbatna l-pakkett bl-ispa(g/k).

II-Punteġġjatura – Naf meta għandi nuža l-virgola – Naf li l-virgola nužaha meta nagħti lista ta' kliem wara xulxin.

Eż. ġ. Fis-silta qrajt is-sentenza: Inħobb niekol insetti bħal dud, hanfus, brimb u dubbien.

Bl-istess mod ikteb il-virgola fejn suppost fis-sentenzi li ġejjin.

23. Xrajt lapes gomma u pitazz.
24. Ommi xrat pastarda kabooċċa brunġiela u kilo patata.
25. Karl mar jistad u qabad tliet brieqex sparlu u żewġ tirdiet.
26. Fiona xrat kaxxa čikkulatini flixkun fwieħha u ktieb sabiħ għaż-żiġja Marija.
27. Is-seftura ħaslet is-salott il-kċina il-parapett u l-bitħha sa-nofsinhar.

Ir-Raba' Sena - Il-Kitba

Kompli dan ir-rakkont. Tiktibx inqas minn 70 kelma. Tinsiex tippjana r-rakkont tiegħek.

Liam kllu passatemp għal qalbu ħafna. Kien iħobb it-tpingħija. Darba pinga pappagall sabiħ. Kulħadd kien jgħid lil Liam li dan il-pappagall tant kien ġie sabiħ li kien qis u ta' veru. Liam minn dejjem xtaq li jkollu pappagall għalhekk dendel din it-tpingħija quddiem is-sodda tiegħu. Darba waħda f'nofs ta' lejl Liam qam maħsud.

Risposti:

pjg.5 Eż. A:	1. Veru	2. Falz	3. Veru		
4. tad-draguni	5. Max, Gordon, Denver u Sandro	6. s-Sibt filgħodu			
7. Tnejn minn dawn ir-risposti:	taħt is-sodda/fil-librerija/ġo kaxxa tal-kartun/fuq il-ħoġor tat-tieqa				
8. marka tajba ħafna					
pjg. 6 Eż. D:	<u>xitwa</u>	<u>Luca</u>	<u>Lara</u>		
<u>Lucky</u>	<u>sajf</u>				
Eż. E:	1. ħajjata	2. qattusa	3. fenka		
pjg. 8 Eż. A:	1. Falz	2. Veru	3. Veru		
Eż. B	2. Dan ikun qisu boċċa żgħira b'denb kbir.				
	3. Jibda jiċċien id-denb u jikbru par saqajn fuq quddiem.				
	4. Fl-atiħar jiċċien id-denb u jikbru par saqajn fuq quddiem.				
Eż. C:	5. meta jirtab it-tajn bl-ewwel xita tal-ħarifa.				
Tnejn minn dawn ir-risposti:	6. il-Buskett/Wied il-Qlejgħha/Ta' Sarraflu				
	7. Trevor Zahra				
pjg. 9 Eż. D:	8. għax	9. u	10. meta		
Eż. E:	11. żgħar	12. tondi	13. cari	14. fondi	15. twal
pjg. 10 Eż. F:	16. ċervy	17. qalb	18. lewż	19. kelb	
	20. tabib		21. żebbuġ	22. bl-ispag	
Eż. G	23. Xtrajt lapes, gomma u pitazz.				
	24. Ommi xtrat pastarda, kaboċċa, brungiela u kilo patata.				
	25. Karl mar jistad u qabad tliet brieqex, sparlu u żewġ tirdiet.				
	26. Fiona xtrat kaxxa čikkulatini, flixxun fwieħha u ktieb sabiħ għaż-żija Marija.				
	27. Is-seftura ħaslet is-salott, il-kċina, il-parapett u l-bitħha sa-nofsinhar.				